

Predmet C-625/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

12. listopada 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

17. srpnja 2023.

Žalitelj:

Società agricola Circe di OL, società semplice

Druge stranke u žalbenom postupku:

ST, osobno i kao vlasnik poljoprivrednog gospodarstva u samostalnom vlasništvu Agricola Case Rosse di ST

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)

Predmet glavnog postupka

Žalba koju je društvo Società agricola Circe podnijelo Corteu suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija) protiv presude kojom je Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu, Italija) na temelju širokog tumačenja pojma „cijepanje” iz članka 33. stavka 3. drugog podstavka Uredbe br. 1782/2003 potvrdio dodjelu određenih prava na plaćanje u okviru ZPP-a (zajednička poljoprivredna politika) poljoprivrednom gospodarstvu u samostalnom vlasništvu Agricoli Case Rosse di ST, što su prava koja su prethodno privremeno bila dodijeljena društvu Circe.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se, kao prvo, na dopuštenost širokog tumačenja pojma „cijepanje” koji se upotrebljava u članku 33. stavku 3. Uredbe br. 1782/2003 i članku 15. Uredbe br. 795/2004 na način da taj pojam obuhvaća,

osim posebnog instituta „cijepanja” iz prava društava, svaki ugovorni pravni posao koji dovodi do toga da se poljoprivredna površina koju je izvorno obrađivalo određeno poljoprivredno gospodarstvo dodjeljuje dvama različitim poljoprivrednicima.

Kao drugo, zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na pitanje o tome pridaje li se pravom Europske unije relevantnost drugim pravnim poslovima koji dovode do toga da se smanjuje površina koja se izvorno obrađivala i trenutku u kojem je došlo do tog smanjenja u slučaju kad područje primjene pojma „cijepanje” treba ograničiti na poseban institut prava društava i za potrebe konačne dodjele prava na plaćanje u okviru ZPP-a.

Članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

„1. Treba li pojam ‚cijepanje’ iz članka 33. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1782/2003 i članka 15. Uredbe (EZ) br. 795/2004 tumačiti s obzirom na institut prava društava i stoga na način da podrazumijeva posao koji dovodi do promjene u društvu, čiji je učinak raspodjela izvorne imovine i svih površina koje obrađuje jedno društvo na dvije zasebne imovine koje pripadaju dvama različitim pravnim subjektima, ili ga se može široko tumačiti na način da obuhvaća svaki ugovorni pravni posao, čiji je krajnji rezultat dodjela izvorne imovine i svih površina koje obrađuje izvorno ‚poljoprivredno’ društvo dvama različitim subjektima, uključujući putem prodaje udjela i akata o prodaji zemljišta?

2. Je li, u skladu s pravilnim tumačenjem skupa pravnih pravila Uredbe br. 1782/2003 (članci 2., 23., 24., 33., 34., 36., 38., 43. i 44.) za potrebe konačne dodjele prava na plaćanje u okviru ZPP-a, prilikom prve primjene jedinstvenog plaćanja relevantno smanjenje površine koja se obrađuje i prihvatljivih hektara do kojeg je došlo tijekom 2002., nakon što je ‚poljoprivrednik’ podnio zahtjev i nakon privremene dodjele prava na plaćanje, ako je do toga došlo na temelju ugovornih akata o prodaji jednog dijela predmetnih zemljišta već tijekom 2002. i ako do te promjene u obliku smanjenja može doći i po službenoj dužnosti u postupku konačne dodjele?”

Navedeno pravo Unije

Uredba Vijeća (EZ) br. 1782/2003 od 29. rujna 2003. o zajedničkim pravilima za programe izravne potpore u sklopu zajedničke poljoprivredne politike i o uvođenju određenih programa potpore poljoprivrednicima, o izmjeni i dopuni uredba (EEZ) br. 2019/93, (EZ) br. 1452/2001, (EZ) br. 1453/2001, (EZ) br. 1454/2001, (EZ) br. 1868/94, (EZ) br. 1251/1999, (EZ) br. 1254/1999, (EZ) br. 1673/2000, (EEZ) br. 2358/71 i (EZ) br. 2529/2001, konkretno, članak 33. stavak 3. te članci 2., 23., 24., 33., 34., 36., 38., 43., 44., 45. i 46.

Uredba Komisije (EZ) br. 795/2004 od 21. travnja 2004. o detaljnim pravilima za provedbu programa jedinstvenih plaćanja kako je predviđeno u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1782/2003 o zajedničkim pravilima za programe izravne potpore u sklopu zajedničke poljoprivredne politike i o uvođenju određenih programa potpore poljoprivrednicima, konkretno, članak 15.

Sažet prikaz činjenica i postupka

- 1 Prije ugovornih poslova koji se navode u sljedećoj točki 2. društvo Società agricola Circe (u daljnjem tekstu: Circe), u kojem su tada udjele imala dva brata OL i ST, podnijelo je zahtjev za dodjelu prava na plaćanje u okviru ZPP-a, slijedom kojeg mu je privremeno dodijeljeno 130 prava na plaćanje u okviru ZPP-a na temelju površine koju je to društvo obrađivalo.
- 2 Nakon te privremene dodjele društvo Circe bilo je predmet niza povezanih ugovornih poslova. Konkretno, aktom od 1. kolovoza 2002. ST i njegova supruga TZ prodali su svoj udio od 50 % u temeljnom kapitalu društva Circe OL-u i njegovoj supruzi MU te je slijedom toga društvo Circe dobilo naziv Società Agricola Circe di OL. Osim toga, drugim aktom od 1. kolovoza 2002. MU je prodala ST-u određena zemljišta u njezinu vlasništvu koja se nalaze u comuneu di Sezze (općina Sezze, Italija) i zbog te prodaje društvo Circe više nije raspolagalo dijelom zemljišta na temelju čije je obrađivane površine privremeno dodijeljen udio od 130 prava na plaćanje u okviru ZPP-a.
- 3 Slijedom navedenih ugovornih poslova društvu Circe konačno je dodijeljeno samo 71 pravo na plaćanje u okviru ZPP-a umjesto 130 privremeno dodijeljenih prava na plaćanje u okviru ZPP-a.
- 4 Podneskom kojim se pokreće postupak od 5. lipnja 2006. društvo Circe podnijelo je tužbu Tribunaleu di Roma (Sud u Rimu, Italija) protiv Agenzije per le Erogazioni in Agricoltura (Agencija za plaćanja u poljoprivredi, u daljnjem tekstu: AGEA), ST-a i poljoprivrednog gospodarstva u samostalnom vlasništvu Agricole Case Rosse di ST (u daljnjem tekstu: Case Rosse), pri čemu je zahtijevalo, konkretno, da se utvrdi da ima pravo na isplatu 130 prava na plaćanje u okviru ZPP-a, koja proizlaze iz privremene dodjele. Presudom od 27. lipnja 2011. Tribunale di Roma (Sud u Rimu) odbio je zahtjev društva Circe.
- 5 Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) naknadno je u drugom stupnju odlučio o tom pitanju presudom br. 2632/2017 od 21. travnja 2017. Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) razmjerno je poljoprivrednom gospodarstvu Case Rosse dodijelio određena prava na plaćanje u okviru ZPP-a koja su već privremeno dodijeljena društvu Circe uz obrazloženje da navedena zemljišta koja se nalaze u općini Sezze više ne obrađuje društvo Circe, nego ih od rujna 2002. obrađuju ST i poljoprivredno gospodarstvo Case Rosse. Corte d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu) temeljio je svoju oduku na osobito širokom tumačenju članka 33. posljednjeg podstavka Uredbe br. 1782/2003 i pojma „cijepanje” koji se upotrebljava u tom podstavku, pri čemu je smatrao da se

taj pojam odnosi na sve slučajeve u kojima jedan poljoprivrednik preuzima drugog jer doprinosi ZPP-a trebaju biti povezani s površinom koja se obrađuje.

- 6 Žalbom br. 18175/2017 društvo Circe podnijelo je žalbu u kasacijskom postupku protiv navedene presude Cortea d'appello di Roma (Žalbeni sud u Rimu).

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 7 U žalbi u kasacijskom postupku društvo Circe ističe, konkretno, povredu članka 15. Uredbe br. 795/2004 te članka 2. točke (a) i članaka 33., 38., 45. i 46. Uredbe br. 1782/2003, kao i ministarskih uredbi kojima je talijanska država donijela pravila za primjenu propisa Unije.
- 8 Žalitelj smatra, s jedne strane, da je AGEA nezakonito konačno dodijelila prava na plaćanje u okviru ZPP-a na temelju pretpostavke da je došlo do cijepanja društva Circe iako to nije dokumentirano te se to zapravo nije dogodilo s obzirom na to da je došlo samo do prijenosa udjela u temeljnom kapitalu.
- 9 Naime, pravilima prava Unije cijepanje se definira isključivo s obzirom na slučaj u kojem od izvornog poljoprivrednika nastaje dvoje novih poljoprivrednika, dok nije relevantan prijenos zemljišta.
- 10 S druge strane, žalitelj smatra da za potrebe konačne dodjele prava na plaćanje u okviru ZPP-a nisu relevantna smanjenja obrađivanog poljoprivrednog zemljišta do kojih je došlo u relevantnom razdoblju, odnosno, u ovom slučaju, od 2000. do 2002. U tom pogledu društvo Circe ističe da prava na plaćanje u okviru ZPP-a pod određenim uvjetima mogu biti neovisna u odnosu na zemljište, pri čemu se mogu prenijeti uz naknadu.
- 11 Nasuprot tomu, ST i poljoprivredno gospodarstvo Case Rosse smatraju da je AGEA bila dužna, također po službenoj dužnosti, ispraviti privremenu dodjelu prava na plaćanje u okviru ZPP-a na temelju površine koja se stvarno obrađuje i prihvatljivih hektara.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 12 Kako bi mogao odlučiti o sporu, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) smatra da je potrebno tumačenje, kao prvo, članka 15. Uredbe br. 795/2004 i članka 33. stavka 3. Uredbe br. 1782/2003 osobito s obzirom na pojam „cijepanje” poljoprivrednog gospodarstva i, kao drugo, članka 2. točke (a) te članaka 23., 24., 33., 34., 36., 38., 43., 44., 45. i 46. Uredbe br. 1782/2003.
- 13 Konkretnije, tumačenje članka 33. stavka 3. Uredbe br. 1782/2003 i članka 15. Uredbe br. 795/2004 relevantno je za prvo prethodno pitanje.
- 14 Člankom 33. stavkom 3. drugim podstavkom Uredbe br. 1782/2003 predviđa se, konkretno, da poljoprivrednici koji upravljaju gospodarstvom nakon cijepanja

imaju pristup programu jedinstvenih plaćanja razmjerno njihovu udjelu pod istim uvjetima kao poljoprivrednik koji je prvobitno upravljao poljoprivrednim gospodarstvom. Člankom 15. Uredbe br. 795/2004 određuje se, konkretno, da u svrhe članka 33. stavka 3. drugog podstavka Uredbe br. 1782/2003 „cijepanje” znači cijepanje poljoprivrednika na najmanje dva nova poljoprivrednika, od kojih najmanje jednog što se tiče upravljanja, dobiti i financijskih rizika, nadzire najmanje jedna fizička ili pravna osoba koja je prvobitno upravljala poljoprivrednim gospodarstvom odnosno cijepanje poljoprivrednika na najmanje jednog novog poljoprivrednika, dok drugog, što se tiče upravljanja, dobiti i financijskih rizika, i dalje nadzire poljoprivrednik koji je prvobitno upravljao poljoprivrednim gospodarstvom. U tom članku 15. Uredbe br. 795/2004 dodaje se da se broj i vrijednost prava na potporu izračunavaju na temelju referentnog iznosa i broja hektara koji odgovaraju prenesenim jedinicama proizvodnje izvornog poljoprivrednog gospodarstva.

- 15 S obzirom na te odredbe valja pojasniti je li pravilno tumačenje članka 33. Uredbe br. 2003/1782 koje su pružili sudovi koji odlučuju o meritumu, koje je široko i suprotno tekstu te odredbe te prema kojem se pojam „cijepanje” koji se upotrebljava u toj odredbi ne odnosi samo na poseban institut prava društava, nego obuhvaća sve slučajeve u kojima jedan poljoprivrednik preuzima drugog te je stoga relevantna svaka promjena površine koju je određeno poljoprivredno gospodarstvo izvorno obrađivalo.
- 16 Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) smatra da se pojam „cijepanje”, koji je tehnički pojam prava društava i koji se u raznim normativnim aktima Unije upotrebljava s obzirom na pojavu iz područja prava društava, može široko tumačiti s obzirom na prilagodljivost koja obilježava Uredbu br. 1782/2003 u pogledu pravnih oblika obavljanja poljoprivredne djelatnosti. Međutim, takvo tumačenje, koje znatno proširuje tehničko i pravno značenje koje se obično pripisuje pojmu cijepanja, treba potvrditi Sud. Naime, u ovom slučaju ne postoji ni *acte clair*, kojim se isključuje obveza upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku kada ne postoji razumna sumnja u pogledu značenja odredbe koju treba primijeniti, ni *acte éclairé*, kojim se navedena obveza isključuje ako su sudovi Unije već tumačili propis Unije.
- 17 Tumačenje članka 2. točke (a) te članaka 23., 24., 33., 34., 36., 38., 43., 44., 45. i 46. Uredbe br. 1782/2003 relevantno je pak za drugo prethodno pitanje. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, u slučaju da se na prvo prethodno pitanje odgovori na način da treba ograničiti područje primjene pojma „cijepanje” na poseban institut prava društava, valja utvrditi je li i u kojem opsegu, za potrebe konačne dodjele prava na plaćanje u okviru ZPP-a poljoprivrednom poduzeću i u okviru prve primjene jedinstvenog plaćanja, relevantno smanjenje površine koja se obrađuje kad je riječ o prihvatljivim hektarima, do kojeg je došlo nakon podnošenja zahtjeva i privremene dodjele prava na plaćanje u okviru ZPP-a, ali i dalje tijekom 2002. i prije konačne dodjele.

- 18 Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) prije svega ističe da se čini da se člancima 34., 43. i 44. Uredbe br. 1782/2003 prava na plaćanje u okviru ZPP-a povezuju s površinom koja se obrađuje, s obzirom na to da je svako pravo na potporu povezano s „prihvatljivim hektarom”, odnosno s hektarom bilo koje poljoprivredne površine gospodarstva, osim površina koje se koriste za šume ili nepoljoprivredne namjene.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev zatim naglašava da je u ovom slučaju do smanjenja površine koja se izvorno obrađivala došlo tijekom relevantnog razdoblja utvrđenog člankom 38. Uredbe br. 1782/2003, odnosno od 2000. do 2002., iako je to bilo nakon što je društvo Circe podnijelo zahtjev za potporu. Međutim, čini se da se eventualna irelevantnost smanjenja obrađivane površine do kojih je došlo tijekom relevantnog razdoblja osobito protivi člancima 23. i 24. Uredbe br. 1782/2003. Naime, potonjim odredbama izričito se predviđa da države članice trebaju provoditi upravni nadzor nad zahtjevima za potporu, pri čemu, među ostalim, provjeravaju prihvatljive površine, te da se, ako se utvrdi da poljoprivrednik ne ispunjava uvjete prihvatljivosti, plaćanje smanjuje ili ukida.
- 20 Naposljetku, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) ističe da okolnost da pod određenim uvjetima prava na plaćanje u okviru ZPP-a mogu biti u optjecaju i da se njima može trgovati uopće ne podrazumijeva da njihova prvobitna dodjela nije pravilna i utemeljena na raspoloživosti određenog proširenja zemljišta koje se obrađuje.
- 21 Stoga sud koji je uputio zahtjev smatra da se može zaključiti da u skladu s člankom 36. Uredbe br. 1782/2003 potpore treba dodjeljivati na temelju prava na potporu iz poglavlja 3. navedene uredbe, koja su povezana s istim brojem prihvatljivih hektara u smislu članka 44. stavka 2. te uredbe.